

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H. Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ЗА 2016. ГОДИНУ

Број: 01/02/03-8-16-1-555/17

Сарајево, јули 2017. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
1.	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	3
2.	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	4
II	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ	6
III	ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ	7
1.	Увод	7
2.	Реализација ранијих препорука	7
3.	Систем интерних контрола	8
4.	Буџет и извјештавање	9
5.	Извршење буџета	10
6.	Биланс стања	12
7.	Јавне набавке	12
8.	Приходи	13
9.	Остало	14
10.	Коментари	16
	Прилози	16

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) за 2016. годину која обухватају: биланс стања, преглед прихода, примитака и финансирања, преглед расхода и издатака из буџета, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања и анализу извршења буџета – текстуални дио.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство Дирекције је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања, тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже значајне погрешне исказе услјед преваре или грешке.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност изразити мишљење о финансијским извјештајима на основу проведене ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине¹ и примјењивим Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI 1000–1810). Ови стандарди захтијевају да поступамо у складу с етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо како финансијски извјештаји Дирекције не садрже значајне погрешне исказе. Ревизија укључује обављање поступака у циљу прибављања ревизионих доказа о износима и објавама у финансијским извјештајима. Избор поступка је заснован на просудби ревизора, укључујући процјену ризика значајног погрешног приказивања у финансијским извјештајима услјед преваре или грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у циљу одабира ревизионих поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола. Ревизија укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја. Ревизор такође оцјењује финансијско управљање, функцију интерне ревизије и системе интерних контрола.

Вјерујемо да су прибављени ревизиони докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење.

¹ У складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине, Канцеларија за ревизију у оквиру финансијске ревизије проводи ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености.

Мишљење

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Дирекције приказују фер и истинито, у свим материјалним аспектима, стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2016. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

У вези с ревизијом финансијских извјештаја Дирекције за 2016. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са значајним законима и другим прописима којима се Дирекција руководи.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство Дирекције је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу с прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито кориштење средстава одобрених буџетом институције за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорност ревизора

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција БиХ и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.² Поред наведене одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе јесу ли активности, финансијске трансакције и информације, у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Ова одговорност укључује обављање процедура како бисмо прибавили ревизионе доказе о томе користе ли се средства за одговарајуће намјене и је ли пословање Дирекције, према дефинисаним критеријумима, усклађено са законима и другим прописима.

Вјерујемо да су прибављени ревизиони докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење.

² Нови ISSAI 4000 је усвојен у децембру 2016. године и замјењује раније ISSAI 4000, 4100 и 4200.

Мишљење

Према нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације Дирекције за 2016. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима којим су регулисане.

Скретање пажње

Не изражавајући резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- Још увијек није ријешено питање трајног смјештаја Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (тачка 5.1. Извјештаја). Дирекција још увијек издваја значајна финансијска средства за закуп пословних просторија, иако су средства за набавку зграде за смјештај Дирекције обезбијеђена у буџету;
- Слабости система интерних контрола везано за процедуре јавних набавки (тачка 7. Извјештаја).

Сарајево, 20.06.2017. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Драган Вранкић, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Јасмин Пилица, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Ранко Крсман, с.р.

II КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине проводи ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило јесу ли предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени с одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају поредбене параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

Критеријуми за ревизију:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину;
- Закон о финансирању институција БиХ;
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти;
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти;
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС);
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти;
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти;
- Правилник о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ;
- Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ;
- Закон о ваздухопловству БиХ.

III ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. Увод

Дирекција је управна организација у саставу Министарства комуникација и транспорта БиХ. Дирекција обавља дужности дефинисане Законом о ваздухопловству Босне и Херцеговине којим се уређују услови за безбједан ваздушни саобраћај у ваздушном простору Босне и Херцеговине. Надлежна је и одговорна за обављање функције регулатора и надзора у цивилном ваздухопловству и контроли лета. Дирекција сертификира пружатеља услуга и проводи надзор над пружањем услуга у ваздушној пловидби, издаје дозволе, одобрења, потврде и сертификате за ваздухоплове, ваздухопловно особље, школе и школске центре за обуку ваздухопловног особља те аеродроме и летјелишта.

Сједиште Дирекције је у Бањој Луци, а регионалне канцеларије су успостављене у Сарајеву и Мостару. Законом је предвиђено да ће се Дирекција финансирати из буџета институција Босне и Херцеговине, прихода од наплате накнада дефинисаним Законом те другим изворима у складу са Законом.

2. Реализација ранијих препорука

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је финансијску ревизију Дирекције за 2015. годину, о чему је сачињен Извјештај о ревизији, те изразила позитивно мишљење на финансијске извјештаје Дирекције и законитост пословања, с истицањем предмета везано за проблеме у вези с приходима од накнада, који се још увијек не наплаћују, те проблем кашњења у реализацији ВНАТМ пројекта.

Дирекцији су предложене препоруке којима се сугерише предузимање одређених активности на унапређењу пословања и отклањању неправилности у даљем пословању. Дирекција је доставила одговор Канцеларији за ревизију у складу с чланом 16. став 3. Закона о ревизији институција БиХ.

Освртом на препоруке ревизије дате у Извјештају о ревизији за 2015. годину те увидом у предузете активности, утврдили смо сљедеће:

2.1. Реализоване препоруке

- Почетком 2017. године, директор Дирекције је, уз сагласност Савјета министара БиХ, донио Одлуку о висини накнаде коју плаћају оператери авиона по превезеном путнику у одласку и висини накнаде коју плаћају оператери авиона по тони превезене робе/терета у одласку с аеродрома у БиХ, чиме су створени предуслови за наплату ових накнада;
- Дирекција је унаприједила систем финансијског управљања и контроле на начин да је сачинила регистар ризика с проценом утицаја и вјероватноћом настанка те прегледом активности како би се исти умањили или избјегли;
- Приликом набавке ИТ опреме нису уочене неправилности у тендерској документацији у смислу преферирања одређених произвођача опреме.

2.2. Препоруке чија је реализација у току

- Активности у вези с реализацијом ВНАТМ стратегије су у завршној фази те се ускоро очекује окончање, односно затварање пројекта.

2.3. Нереализоване препоруке

- Још увијек није ријешено питање трајног смјештаја Дирекције, иако су средства за ове намјене обезбијеђена.

3. Систем интерних контрола

Дирекција је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентовање финансијских извјештаја и усаглашеност послова са законима и прописима. У складу са Законом о финансирању институција БиХ³, за успоставу, развој и провођење финансијског управљања и контроле одговоран је руководилац институције. Руководилац је одговоран и за израду интерних прописа о финансијском управљању и контроли. Поред законских и подзаконских аката које у свом раду примјењује, Дирекција је у циљу успоставе одговарајућег система интерних контрола усвојила већи број интерних аката који се односе на процесе: планирања и извршења буџета, набавке и уговарања, наплате прихода, евидентирања пословних трансакција, управљања имовином, стандардима понашања запослених и друге.

Организација и руковођење: Радом Дирекције руководи главни директор и два замјеника главног директора који руководе секторима, а који су државни службеници именовани 29.09.2006. године, без ограничења у трајању мандата. Главни директор је одговоран министру комуникација и транспорта БиХ, док су замјеници одговорни главном директору.

Унутрашња организација Дирекције утврђује се као посебна цјелина у оквиру Правилника о унутрашњој организацији Министарства комуникација и транспорта БиХ. Према тренутно важећој систематизацији радних мјеста, у Дирекцији је утврђено укупно 79 радних мјеста, од чега 61 радно мјесто у сједишту Дирекције у Бањој Луци, 13 радних мјеста у регионалној канцеларији у Сарајеву и 5 радних мјеста у регионалној канцеларији у Мостару. Закључно с 31.12. 2016. године у Дирекцији је било запослено 57 лица.

Дирекција још увијек није довршила процедуру усклађивања Правилника о унутрашњој организацији с Одлуком о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ. Наиме, процедура усклађивања наведених аката с Министарством правде БиХ је завршена и сачињен је Приједлог правилника. Међутим, с обзиром на то да је Правилник о унутрашњој организацији Дирекције саставни дио Правилника о унутрашњој организацији Министарства, Дирекција је требала поменути Приједлог прослиједити Министарству, што још увијек није учинила.

³ Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

Препоручујемо Дирекцији да, у циљу припреме финалног документа и слања у процедуру према Савјету министара БиХ, прослиједи Приједлог правилника о унутрашњој организацији ресорном министарству.

Финансијско управљање и контрола: Дирекција је сачинила и доставила Годишњи извјештај о финансијском управљању и контроли за 2016. годину Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора БиХ, на начин и у роковима прописаним подзаконским актима Закона о финансирању институција БиХ. Описани су пословни процеси и израђена мапа пословних процеса, регистар ризика, као и образац за утврђивање и процјену ризика.

Интерна ревизија: У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ⁴ и Одлуком о критеријумима за успоставу јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁵, интерну ревизију у Дирекцији би требало обављати Министарство комуникација и транспорта БиХ. Констатовано је да у 2016. години Министарство није обављало интерну ревизију у Дирекцији.

4. Буџет и извјештавање

Дирекција је Министарству финансија и трезора БиХ доставила захтјев за додјелу средстава из буџета за 2016. годину у укупном износу од 4.415.000 КМ.

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2016. годину⁶, Дирекцији су одобрена средства у складу са захтјевом, то јест у износу од **4.415.000 КМ**. У односу на одобрена буџетска средства за 2015. годину, Дирекција је располагала са 17.000 КМ мање средстава. Средства су одобрена према сљедећим изворима: средства из буџета (2.705.000 КМ), властити намјенски приходи – средства од прелета (1.380.000 КМ), накнаде на основу члана 13. став (1) тачка е) Закона о ваздухопловству БиХ (300.000 КМ) те приходи од продаје моторних возила у износу од 30.000 КМ.

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину, предвиђено је финансирање набавке зграде за смјештај Дирекције у Бањој Луци и то из средстава остварених од прихода од накнада за прелете преко БиХ и других прихода Дирекције. Одлуку о начину набавке и висини средстава за ову намјену је требао донијети Савјет министара БиХ, на приједлог Дирекције. Међутим, предметну одлуку Савјет министара БиХ још увијек није донио. Поново наглашавамо како је Дирекција и у 2016. години за закуп пословног простора издвојила 720.631 КМ.

Дирекција је током године, на основу Процедуре о реструктурисању расхода буџетских корисника за 2016. годину и Одлуке Министарства финансија и трезора БиХ, извршила једно реструктурисање расхода према којем је извршено повећање расхода на економској категорији Набавка опреме, а смањење расхода на позицији Набавка сталних средстава у облику права у износу од 28.000 КМ. Реструктурисање расхода извршено је ради потребе хитне набавке нове опреме, а због неотклоњивих кварова на постојећој.

⁴ Службени гласник БиХ, број 27/08, 32/12

⁵ Службени гласник БиХ, број 49/12

⁶ Службени гласник БиХ, број 101/15

Укупно извршени расходи Дирекције у 2016. години износили су **3.920.882 КМ** или 89% у односу на расположива средства. Према изворима финансирања, од укупних расхода на тзв. непосредну потрошњу односило се 2.510.285 КМ, на намјенска средства од прелета 1.230.100 КМ, на накнаде за услуге из надлежности Дирекције 150.497 КМ и на примитке од продаје сталних средстава 30.000 КМ.

Дирекција је у складу с Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ сачинила Годишњи финансијски извјештај за 2016. годину и благовремено га доставила надлежним институцијама.

Дирекција је сачинила и 23. фебруара 2017. године Министарству доставила Извјештај о раду за 2016. годину. У извјештају су разрађене најважније активности и утрошена буџетска средства према планираним циљевима из Средњорочног плана рада.

Као највећи проблем у реализацији програма и пројеката, Дирекција наводи немогућност попуњавања упражњених радних мјеста, односно дефицит потребних стручних кадрова, на што указују и међународне ваздухопловне организације које надзиру функционисање Дирекције. Према важећој систематизацији радних мјеста, од укупно систематизованих 79 радних мјеста, непопуњена су 22 радна мјеста.

5. Извршење буџета

У Годишњем финансијском извјештају Дирекције за 2016. годину, исказани су расходи у износу од 3.920.883 КМ. Значајни расходи односе се на: бруто плате (1.709.819 КМ), унајмљивање имовине (768.420 КМ), уговорене услуге (502.116 КМ), путне трошкове (307.354 КМ) и накнаде трошкова запослених (227.004 КМ).

Трошкови за бруто плате и накнаде плата односе се на просјечан број од 57 запослених. Од овог износа, 183.593 КМ се односи на додатак за 24 запослена који обављају послове везано за управљање и контролу ваздушног саобраћаја у складу с Одлуком о утврђивању додатка на плату запослених у Дирекцији⁷ и Закону о платама и накнадама у институцијама БиХ. Допатак се исплаћује из средстава прелета.

Накнаде трошкова запослених износе 227.004 КМ, а односе се на накнаде за топли оброк (66.522 КМ), превоз на посао и с посла (58.308 КМ), трошкове смјештаја (22.800 КМ), регрес за годишњи одмор (17.100 КМ), накнаде за одвојени живот (11.101 КМ), помоћ у случају смрти и теже инвалидности (9.960 КМ), јубиларне награде (1.660 КМ) и порезе и доприносе на накнаде (39.553 КМ).

Преглед расхода буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

5.1. Унајмљивање имовине и опреме

Издаци за унајмљивање имовине и опреме у 2016. године износе 768.420 КМ, а односе се на унајмљивање пословног простора (720.631 КМ), унајмљивање водова (46.753 КМ) и паркинг простора (1.036 КМ).

⁷ Службени гласник БиХ, број 09/12

Трошкови закупа пословног простора нето површине од 1.901м² за смјештај сједишта Дирекције у Бањој Луци мјесечно износе 60.053 КМ. Уговорена цијена закупа подразумијева кориштење 25 паркинг мјеста. Савјет министара БиХ је 2009. године донио закључак којим се Министарство финансија и трезора БиХ задужује да обезбиједи потребна финансијска средства и у сарадњи с Дирекцијом проведе процедуру набавке пословног простора, на трајном основу, путем куповине за потребе смјештаја Дирекције. Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину поново је дефинисано да ће се набавка зграде за смјештај Дирекције у Бањој Луци финансирати из средстава остварених од прихода од накнада за прелете преко Босне и Херцеговине, а да ће одлуку о висини средстава за ове намјене донијети Савјет министара БиХ на приједлог Министарства комуникација и транспорта БиХ.

Дирекција је и у текућој години предузимала активности како би се наведено питање ријешило. Прибављена су мишљења надлежних институција те је Приједлог одлуке о начину набавке и висини средстава за куповину пословног простора достављен 02.06.2016. године Министарству комуникација и транспорта БиХ. Министарство је 21.07.2016. године Приједлог одлуке доставило Генералном секретаријату Савјета министара БиХ ради усвајања.

С обзиром на значајна средства која се годишње издвајају за закуп пословних просторија те чињеницу да су средства за ову намјену обезбијеђена у буџету, потребно је да надлежне институције што прије ријеше наведено питање.

5.2. Трошкови употребе возила

Правилником о условима набавке и начину кориштења службених возила у институцијама БиХ, Дирекцији су одобрена три службена возила те право на посједовање специјализованих службених возила. Дирекција тренутно располаже с 13 возила, од чега је 10 специјализованих намијењених за потребе инспекције и стручног надзора те обављање активности у случајевима ванредних догађаја у цивилном ваздухопловству. Дирекција још увијек није довршила процедуру прибављања сагласности Савјета министара БиХ на Приједлог правилника о специјализованим возилима. Наиме, Дирекција је у 2016. години прибавила потребна мишљења надлежних институција те Приједлог правилника о специјализованим возилима проследила Министарству комуникација и транспорта БиХ ради упућивања у даљу процедуру. Министарство је у јулу 2016. године доставило Приједлог правилника Генералном секретаријату Савјета министара БиХ ради усвајања. У Дирекцији немају информацију да је Савјет министара БиХ разматрао достављени Приједлог правилника.

5.3. Капитални издаци

Законом о буџету Дирекцији су одобрени капитални издаци за 2016. годину у износу од 160.000 КМ, од чега се 132.000 КМ односи на набавку опреме, а 28.000 КМ на набавку сталних средстава у облику права. Током године извршена је промјена структуре расхода унутар капиталних издатака којом је за износ од 28.000 КМ умањена позиција набавке сталних средстава у облику права у корист позиције набавке опреме.

Укупна реализација капиталних издатака у 2016. години износила је 157.910 КМ. Издаци се највећим дијелом односе на набавку три путничка возила у износу од 129.790 КМ те

компјутерске опреме у износу од 19.083 КМ. Реализовани капитални издаци су усаглашени с одобреном намјенском структуром капиталних издатака.

6. Биланс стања

Биланс стања Дирекције, који представља преглед имовине, обавеза и других извора на дан извјештавања, израђен је након усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем утврђеним пописом.

Укупна актива Дирекције на 31.12.2016. године износила је **4.983.380 КМ**, а састоји се од новчаних средстава (7.203 КМ), краткорочних потраживања (7.780 КМ) и неотписане вриједности сталних средстава (4.968.397 КМ).

Током извјештајног периода извршена је набавка компјутерске опреме у износу од 19.083 КМ, уграђене опреме у износу од 5.604 КМ, опреме за пренос података и гласа у износу од 2.995 КМ, фотографске опреме у износу од 438 КМ те моторних возила у износу од 129.790 КМ. Такође, извршена је и продаја три кориштена моторна возила набавне вриједности од 172.830 КМ.

На основу Одлуке о стављању у функцију имовине набављене из властитих средстава остварених пружањем услуга рутне ваздушне навигације, стављена је у функцију имовина у укупној вриједности од 4.943.060 КМ. Ради се о улагањима углавном у објекте у Сарајеву и Мостару у оквиру реализације ВНАТМ пројекта, а која су била евидентирана на позицији Средства у припреми.

Укупна пасива износила је **5.269.650 КМ**, а чине је краткорочне текуће обавезе (78.837 КМ), обавезе према запосленим за плате и накнаде (160.036 КМ), финансијски и обрачунски односи с другим повезаним јединицама (60.341 КМ), краткорочна разграничења (2.038 КМ) и извори средстава (4.968.397 КМ). Износ од 60.341 КМ односи се на обавезе према Министарству одбране БиХ, настале на основу Споразума о сарадњи за потребе пружања услуге потраге и спасавања (SAR мисија).

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

7. Јавне набавке

Дирекција је у јануару 2016. године донијела План набавки за 2016. годину те измјену плана набавки у октобру текуће године и исти су објављени на интернет страници Дирекције. Процедуре набавки у укупном износу од 556.916 КМ проведене су у складу с планом јавних набавки. Према презентованим подацима, Дирекција је провела 28 поступака јавних набавки. Избор најповољнијих понуђача извршен је путем два отворена поступка, осам конкурентских поступака, три поступка у складу с одредбама Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама, једним преговарачким поступком за услуге одржавања софтвера те 14 директних споразума. Поступцима ревизије обухваћена су два отворена поступка (набавка авиокарата у вриједности од 238.000 КМ и набавка моторних возила у вриједности од 129.790 КМ) и два конкурентска поступка (набавка компјутерске опреме у вриједности од 22.078 КМ и набавка канцеларијског и компјутерског материјала у вриједности од 14.999 КМ).

Дирекција је у складу са Законом о јавним набавкама⁸ и Упутством Савјета министара БиХ о објави основних елемената уговора и измјена уговора⁹ успоставила праксу објаве основних елемената уговора на својој интернет страници.

Ревизијом смо констатовали да у 2016. години Дирекција није провела процедуру јавних набавки за услуге интернета које су износиле 38.455 КМ. Кориштене су услуге ранијег добављача с којим је уговор закључен 2010. године, а задњи анекс уговора потписан је 2013. године.

Препоручујемо Дирекцији да избор добављача у свим случајевима врши у складу са Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине.

8. Приходи

Дирекција је у финансијским извјештајима за 2016. годину исказала приходе у укупном износу од **3.283.706 КМ**. Финансијски најзначајнија ставка прихода су приходи од накнада за прелете преко БиХ (2.988.317 КМ). У односу на претходну годину, укупни остварени приходи су већи за 500.113 КМ. До повећања прихода дошло је, између осталог, и због повећања јединичне цијене прелета за око 10%.

Приходи од пружања услуга рутне ваздушне навигације: Дирекција остварује приходе пружањем услуга рутне ваздушне навигације које плаћају корисници услуга ваздушне навигације у ваздушном простору БиХ. Наплату прихода од ових накнада, у име Босне и Херцеговине, врши EUROCONTROL (Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе).

Приходи од прелета служе за покривање дијела трошкова који настају у вези с пружањем услуга рутне ваздушне навигације. Удио ових трошкова у укупним трошковима Дирекције се сваке године утврђује у Рутној бази трошкова БиХ на основу које се одређује цијена прелета по јединици услуге. Јединична цијена прелета за Босну и Херцеговину за 2016. годину износила је 41,97 EUR-а. Методологија за обрачун укупне базе en-route трошкова и јединичне цијене прелета дефинисана је одговарајућим прописима EUROCONTROL-а.

Правдање остварених трошкова за претходну годину врши се у текућој години и доставља EUROCONTROL-у најкасније до 1. јуна текуће године. Уколико су остварени приходи везани за рутне накнаде већи од остварених расхода, база трошкова се умањује за тај износ и обрнуто. У 2016. години EUROCONTROL је Дирекцији у три наврата трансферисао средства од пружања рутних услуга у укупном износу од 2.988.317 КМ. Осим прихода остварених у 2016. години, Министарство финансија и трезора БиХ је извршило пренос акумулисаних неутрошених средстава од прелета из претходних година у укупном износу од 7.792.205 КМ.

Остали приходи: Законом о ваздухопловству БиХ је прописано како ће Дирекција остваривати приходе од накнада које плаћају путници у одласку с аеродрома у БиХ и накнада које плаћају оператери авиона по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају. Међутим, Дирекција нити у 2016. години није остваривала приходе по овом основу. Дирекција је у више наврата Министарству достављала приједлоге одлука о висини накнаде коју плаћају оператери авиона по превезеном

⁸ Службени гласник БиХ, број 39/14

⁹ Службени гласник БиХ, број 56 /15

путнику у одласку и висини накнаде по тони превезене робе/терета у одласку с аеродрома у БиХ, ради упућивања на усвајање Савјету министара БиХ.

У коначници, уз сагласност Савјета министара БиХ, 20.01.2017. године директор Дирекције је донио Одлуку о висини накнаде коју плаћају оператери авиона по превезеном путнику у одласку и висини накнаде по тони превезене робе/терета у одласку с аеродрома у БиХ. Одлуком су ваздушни оператери обавезни Дирекцији уплатити накнаду по превезеном путнику у одласку с аеродрома у БиХ у износу од 1 КМ у 2017. години, 2 КМ у 2018. години и 3 КМ од 01.01.2019. године. Такође, утврђена је и обавеза плаћања по тони превезене робе/терета у износу од 20 КМ у 2017. години, 30 КМ у 2018. години и 40 КМ од 01.01.2019. године. Тиме су се напokon стекли услови да Дирекција наплаћује приходе дефинисане Законом о ваздухопловству БиХ који је ступио на снагу 2009. године.

Приходи од властите дјелатности: Дирекција остварује и приходе обављањем послова у подручју пловидбености ваздухоплова, операције ваздухоплова, лиценци летачког особља, ваздухопловне безбједности, ваздухопловне навигације и аеродрома, у складу с чланом 13. став (1) тачка е) Закона о ваздухопловству БиХ. Одлуком о висини накнаде за услуге из надлежности Дирекције¹⁰ утврђена је висина и намјена средстава остварених по овом основу. Током извјештајног периода остварено је 254.047 КМ прихода, односно 85% планираних средстава. Поред остварених прихода из 2016. године, Дирекција је на располагању имала и пренесена средства из 2015. године у износу од 445.437 КМ.

9. Остало

- **Програм посебних намјена – „ВНАТМ пројект“**

Стратегија развоја система за управљање ваздушним саобраћајем у БиХ (ВНАТМ Стратегија) усвојена је од Савјета министара БиХ још крајем 2005. године. Првобитни рок за завршетак ВНАТМ Стратегије је био почетак 2008. године. Имплементација Стратегије почела је 1. августа 2006. године, одобравањем кредитних средстава Европске банке за обнову и развој.

Усвајањем Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине¹¹ и Закона о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине¹² створене су правне претпоставке за раздвајање функције регулатора и надзора у цивилном ваздухопловству и контроли лета од функције пружања услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору изнад територије БиХ. Изградњом система за управљање ваздушним саобраћајем, између осталог, створили би се услови за престанак ангажовања агенција за пружање услуга контроле летења из сусједних држава (Хрватска и Србија) и потпуно преузимање контроле ваздушног саобраћаја, као и директно повећање прихода Босне и Херцеговине на основу пружања услуга обласне контроле летења.

¹⁰ Службени гласник БиХ, број 56/15 и 82/15

¹¹ Службени гласник БиХ, број 39/09

¹² Службени гласник БиХ, број 43/09

Дирекција је и у 2016. години, у сарадњи с осталим учесницима и тијелима успостављеним за реализацију пројекта, наставила активности на координацији и реализацији ВНАТМ пројекта.

Пуштањем у рад Јединице подручне контроле летења Бања Лука (АТС Unit II), 14.03.2017. године и додјелом сертификата Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ према SES Регулативи ЕУ (регулатива Европске уније која се односи на јединствено европско небо) који је у фази припреме, а за који се очекује да се додијели Агенцији до 31.03.2017. године, ВНАТМ пројект ће бити завршен. Једино питање које ће остати неријешено је питање смјештаја Дирекције у Бањој Луци. Приједлог одлуке за рјешавање питања трајног смјештаја Дирекције у Бањој Луци је достављен на разматрање Савјету министара БиХ и на њега Дирекција не може утицати.

Упознати смо како Дирекција планира упутити на разматрање Савјету министара БиХ VI Информацију о реализацији Стратегије управљања ваздушним саобраћајем у БиХ. Предметна Информација ће претходно бити разматрана на завршној сједници Пројектног одбора која се планира одржати половином априла 2017. године. Након тога, планирано је да се Информација с приједлогом за затварање пројекта прослиједи на разматрање Савјету министара БиХ.

Препоручујемо Дирекцији да предузме преостале неопходне активности из своје надлежности, како би коначно дошло до затварања ВНАТМ пројекта.

10. Коментари

Дирекција је у остављеном року доставила одговор на Нацрт извјештаја о ревизији за 2016. годину у којем није изразила примједбе на изнесене налазе и препоруке те је стога овај Извјештај коначан, без корекција у односу на Нацрт извјештаја.

Вођа тима за финансијску ревизију

Данијел Јозић, с.р.

Руководилац Одјељења за финансијску ревизију

Муневера Бафтић, с.р.

Чланови тима за финансијску ревизију

Аниса Јусић, с.р.

Руководилац Одјељења за развој, методологију и контролу квалитета

Драгољуб Ковинчић, с.р.

Енес Алић, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2016. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2016. године

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2016. годину

Назив институције: Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Индекс 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	4,255,000	0	4,255,000	3,762,973	88
Бруто плате и накнаде	1,733,000		1,733,000	1,709,819	99
Накнаде трошкова запослених	248,000		248,000	227,004	92
Путни трошкови	380,000		380,000	307,354	81
Издаци телефонских и пошт. услуга	83,000		83,000	66,358	80
Издаци за енергију и ком. услуге	53,000		53,000	34,893	66
Набавка материјала	38,000		38,000	21,538	57
Издаци за усл. превоза и горива	74,000		74,000	36,910	50
Унајмљивање имовине и опреме	772,000		772,000	768,420	100
Издаци за текуће одржавање	153,000		153,000	82,484	54
Издаци за осигурање	23,000		23,000	6,075	26
Уговорене и друге посебне услуге	698,000		698,000	502,116	72
2. Капитални издаци	160,000	0	160,000	157,910	99
Набавка опреме	132,000	28,000	160,000	157,910	99
Набавка сталних средстава у облику права	28,000	-28,000	0		
Реконструкција и инвест. одржавање			0		
3. Текући грантови	0	0	0	0	
			0		
4. Вишегодишња капитална улагања	0	0	0	0	
			0		
5. Новчане донације	0	0	0	0	
Укупно (1+2+3+4+5)	4,415,000	0	4,415,000	3,920,883	89

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 02.03.2017. године.

Директор:

Ђорђе Ратковица

Биланс стања на 31.12.2016. године

Назив институције: Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела II

Опис	31.12.2015.	31.12.2016.	Индекс 3/2
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	23,511	14,983	64
Новчана средства	5,725	7,203	126
Краткорочна потраживања	10,393	0	0
Краткорочни пласмани	0	7,780	
Интерни финансијски односи	0	0	
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	7,393	0	0
2. Стална средства	5,371,516	4,968,397	92
Стална средства	7,138,199	7,013,568	98
Исправка вриједности	1,766,683	2,045,171	116
Неотписана вриједност сталних средстава	5,371,516	4,968,397	92
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	5,395,027	4,983,380	92

3. Краткорочне обавезе и разграничења	292,673	301,253	103
Краткорочне текуће обавезе	135,570	78,837	58
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	157,103	160,036	102
Финансијски и обрачунски односи са др .повезаним јединицама	0	60,341	
Краткорочна разграничења	0	2,038	
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови	0		
Остале дугорочне обавезе	0		
Дугорочна разграничења	0		
5. Извори средстава	5,371,516	4,968,397	92
Извори средстава	5,371,516	4,968,397	92
Остали извори средстава	0		
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0		

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	5,664,189	5,269,650	93
------------------------------	------------------	------------------	-----------

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4, напоменуто је да биланс стања буџетских корисника неће бити уравнотежен (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило 02.03.2017. године.

Директор:

Ђорђе Ратковица

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба добити одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) дужно је обезбиједити да финансијски извјештаји за 2016. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 25/15) и Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ (протокол Министарства финансија и трезора БиХ број 01-08-02-1-1515-1/15 од 04.02.2015. године). Руководство је такође обавезно поступати у складу са Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину (Службени гласник БиХ број 101/15) и пратећим упутствима, појашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора БиХ, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Дирекције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па стога и за предузимање одговарајућих мјера како би се спријечиле и откриле проневијере и остале незаконитости.

Датум, 15.03.2017. године

Директор:

Ђорђе Ратковица